

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-2-63
Karar Sayısı : **15-28/318-96**
Karar Tarihi : 07.07.2015

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN,
Doç. Dr. Tahir SARAÇ, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER : Ebru İNCE, Beyza AĞVAZ

C. BAŞVURUDA BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : SanDisk Corporation

Temsilcisi: Av. Gönenç GÜRKAYNAK

Çitlenbik Sokak, No:12 Yıldız Mahallesi 34349 Beşiktaş, İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** SanDisk Corporation'ın alıcılarının yeniden satış fiyatını belirlemek ve alıcılarına pasif satış yasağı getirmek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği ve ayrıca zincir teknomarketlerle akdettiği münhasırlık hükmü içeren sözleşmeler yoluyla rakip ürünlerin satışını engelleyerek hafıza kartları pazarında hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Distribütörlerin satış fiyatlarını belirleme özgürlüklerinin, kâr marjlarının doğrudan Sandisk Corporation (SANDISK) tarafından belirlenmesi ve distribütörlerin müşterilerine fiyat tekliflerinin doğrudan SANDISK tarafından sunulması suretiyle engellendiği, SANDISK tarafından kurulan sistem kapsamında, SANDISK'in onayı olmaksızın distribütörlerce müşterilere fiyat teklifi verilemediği,
- Distribütörlerin müşterilerine uygulayacağı indirim ve promosyonlar ile vade koşullarının da SANDISK tarafından belirlendiği, bazı durumlarda distribütörlerin zararına satış yapmaya zorlandığı,
- SANDISK'in, belirlemiş olduğu fiyatlara uyulup uyulmadığını distribütörler ve perakendeciler tarafından kendisine sunulan haftalık ve aylık raporlar aracılığıyla kontrol ve takip ettiği, anılan raporlar aracılığıyla ayrıca mağazalar tarafından son kullanıcılara yapılan satışlarda uygulanan fiyatların da kontrol edildiği, yeniden satış fiyatına uyan distribütörlere yurt dışı seyahatleri, ek promosyonlar gibi çeşitli avantajlar sağlandığı,

15-28/318-96

- SANDISK tarafından müşterilerin distribütörler arasında paylaştırıldığı ve başka bir distribütörün müşteri grubundaki müşterilerden gelen taleplerin karşılanmasına yönelik kısıtlamalar ile pasif satışın engellendiği, bu şekilde perakende düzeyinde fiyat seviyesinin korunmasının amaçlandığı,
- Münhasırlık hükmü içeren sözleşmeler aracılığıyla, SANDISK'in zincir teknomarketlerin rakip ürünleri satmasına ilişkin yasaklamalar getirdiği

iddia edilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 04.12.2014 tarih ve 6912 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 31.12.2014 tarih ve 2014-2-63/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Kurulun 08.01.2015 tarihli toplantısında görüşülmüş ve Kurulun 15-02/14-M sayılı kararı ile konuya ilişkin önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 24.03.2015 tarih, 2014-2-63/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** Raporda, başvuru konusu iddia ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

- (5) İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un (Kılavuz) 20. paragrafında yer verilen, "...inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir" yaklaşımı paralelinde, dosya mevcudu bilgi, belge ve bulgular dikkate alındığında, alternatif pazar tanımlarının inceleme sonucunu değiştirmeyeceğinden hareketle, kesin bir pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.2. SANDISK ve Distribütörleri Arasındaki İlişki

- (6) Başvuruda yer alan iddialara ilişkin olarak önaraştırma sürecinde yürütülen inceleme ve gerçekleştirilen yerinde incelemelerde elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde, SANDISK ve distribütörleri arasındaki ilişkide öne çıkan esaslar aşağıda yer almaktadır.
- (7) SANDISK, Türkiye'deki satışlarını distribütörleri aracılığı ile yapmakta, doğrudan satış yapmamaktadır. SANDISK'in Türkiye distribütörlüğünü hâlihazırda Arena Bilgisayar Sanayi ve Ticaret A.Ş., Penta Teknoloji Ürünleri Dağıtım Tic. A.Ş. ve Rem Dış Ticaret Pazarlama Ltd. Şti. üstlenmektedir. Ticari risk taşımakta olan distribütörler, faaliyetlerinde SANDISK'ten bağımsızdır.
- (8) SANDISK'in distribütörleri ile imzaladığı "*International Distributor Agreement for Retail Products*" (Perakende Ürünler için Uluslararası Distribütör Anlaşması)'na göre distribütörler SANDISK tarafından yayımlanan liste fiyatları üzerinden istediği miktarda ürünü alarak istediği fiyattan müşterilerine satmakta özgürdür. Bu doğrultuda distribütörlerin satış fiyatının, SANDISK alım fiyatının üzerine distribütörün kâr marjını eklenmesiyle oluştuğu görülmektedir.
- (9) SANDISK'in Perakende Ürünler için Uluslararası Distribütör Anlaşması'nın ekini oluşturan Rehberde açıklanan programlar dâhilinde çeşitli şekillerde söz konusu liste fiyatları üzerinden indirimler veya distribütörlere ödemeler yapılabilmesi söz konusudur. Bu programların amacı "*Sandisk ürünlerinin bölgedeki hedef müşteri grubuna tanıtılması*"

15-28/318-96

olarak belirtilmektedir. Bu programlar dâhilinde, distribütörler tarafından SANDISK'e haftalık satış ve haftalık stok raporu gönderilmektedir.

- (10) Fiili etkisi distribütörlerin alım fiyatının düşmesi olan promosyon/indirim taleplerinin, SANDISK tarafından bahsi geçen distribütör raporları aracılığıyla takip edilmesi, SANDISK tarafından bu taleplerin onaylanması karşılığında liste fiyatlarının, dolayısıyla SANDISK'in gelirinin düşmesidir. Diğer bir ifadeyle, liste fiyatı üzerinden alımını gerçekleştirdiği ürünü istediği fiyata istediği perakende kanalına satmakta özgür olan distribütör, ürünün liste fiyatında indirim talep etmesi ve bu indirime hak kazanması için hangi müşteri için ne kadar indirim ihtiyacı olduğunu, bu indirimle liste fiyatları fiili olarak düşecek SANDISK'e aktarmak durumundadır. Bu halde SANDISK ise distribütörün müşteri özelinde onaylanan promosyon/indirimi, bu doğrultuda kullanıldığını kontrol etmek amacıyla distribütörlerinden raporlamalar temin etmektedir. Yerinde incelemelerde temin edilen bu raporlarda promosyon/indirim kapsamında olsa da ürünün distribütör tarafından hangi fiyatla perakende noktasına satıldığı konusunda bir verinin raporlandığı görülmektedir. Dolayısıyla raporların, ilgili promosyon/indirim bakımından liste fiyatından feragat eden, bu kapsamda distribütörüne geri ödeme yapan SANDISK bakımından, bu indirimin ilgili müşteri özelinde kullanılıp kullanılmadığı ve gerçekleşmemiş promosyonlara ilişkin destek sağlamanın veya promosyon gerçekleşmişse de fazladan ödeme yapılmasının önlenmesi konularında takip aracı olarak kullanıldığı kanaatine varılmıştır.

1.3. İddiaların Değerlendirilmesi

1.3.1. Yeniden Satış Fiyatının Belirlendiği Yönündeki İddiaların Değerlendirilmesi

- (11) Başvuruda, SANDISK'in distribütörlerinin indirim oranlarını ve kâr marjlarını belirlediği, distribütörlerin müşterilerine SANDISK onayı olmadan fiyat teklifinde bulunamadığı, yeniden satış fiyatına uyulup uyulmadığının distribütörlerce yapılan raporlamalar aracılığıyla denetlendiği iddia edilmektedir.
- (12) SANDISK'in distribütörleriyle imzaladığı sözleşmelerde distribütörün yeniden satış fiyatını belirlemeye yönelik bir hüküm bulunmamaktadır. Yerinde incelemelerde de bu yönde bir uygulamanın fiili olarak ortaya konulduğuna işaret eden elde edilen bilgi veya belgeye rastlanılmamış, temin edilen e-posta yazışmaları aksine bu yönde bir uygulamanın olmadığına işaret etmektedir. Bu bağlamda, yerinde incelemelerde elde edilen yazışmalar, SANDISK'in distribütörünün müşterisine sunacağı nihai fiyata karışmadığına; distribütörün, kâr marjını kendisinin belirleyebildiğine, her müşterisiyle farklı bir kâr marjında çalışabildiğine, belirli bir kâr marjı ile ürün satıp satmama kararının nihai olarak verdiğini göstermektedir.
- (13) Yerinde incelemelerde elde edilen yazışmalarda raporların SANDISK programları kapsamındaki satışlarından kaynaklanan ödeme istemlerinin karşılanmasına ilişkin olarak ele alındığı görülmektedir. SANDISK'te yapılan yerinde incelemede elde edilen distribütörlerce gönderilmiş olan raporlarda da yeniden satış fiyatına ilişkin bilgilere rastlanmamıştır. Raporların sadece destek programları kapsamındaki satışları ve ürünleri içermesi de raporların distribütörlerin satış fiyatının takip edilmesi amacına hizmet ettiğini iddiasını zayıflatan bir diğer husus olarak belirginlik kazanmaktadır.
- (14) Sonuç olarak, inceleme sürecinde elde edilen bilgi ve belgelerin, SANDISK tarafından kullanılan sistemin, distribütörlerinin yeniden satış fiyatı veya kâr marjı gibi parametrelerini belirleme amaç ve işlevi taşımadığına işaret ettiği, başvuruda yer alan, SANDISK'in distribütörlerinin yeniden satış fiyatını belirlediği iddiasını desteklemediği, bu iddia

15-28/318-96

bağlamında, SANDISK'in 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un 4. maddesi kapsamında ihlal niteliği taşıyan bir uygulaması olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.3.2. Pasif Satışların Engellendiği Yönündeki İddiaların Değerlendirilmesi

- (15) Yerinde inceleme ve bilgi isteme yoluyla elde edilen bilgi ve belgeler, başvuruda yer verilen pasif satışların SANDISK tarafından engellendiği iddiasını destekleyici nitelikte değildir.
- (16) Pasif satışların engellendiğini veya müşterilerin distribütörler arasında paylaştığını gösterir belgelere ulaşılamadığı gibi, aktif veya pasif olarak distribütörlerin aynı müşterilere ürün satabildiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda 2014 4. çeyrek ve 2015 1. çeyrek (şubat ayı sonuna kadar) dönemlerinde tüm SANDISK ürünlerinin birim bazında teknomarketlere satışının distribütörlere göre dağılımı incelendiğinde, aynı dönemde aynı müşteriye farklı distribütörlerce satış yapıldığı görülmektedir.
- (17) Yerinde incelemelerde elde edilen belgelerden de aynı müşteriye farklı distribütörler tarafından satış yapılabildiği görülmektedir. Bu belgelerde yer alan ifadelerin müşterilerin distribütörler arasında paylaştırıldığı ve pasif satışların engellendiği iddialarının aksine distribütörler arasında rekabet yaratılmaya çalışıldığını ve aktif satışların dahi kısıtlanmadığını gösterir nitelikte olduğu kanaatine varılmıştır.
- (18) Ayrıca, başvuruda, pasif satışların engellenmesi ile perakende seviyedeki fiyat seviyesinin korunmaya çalışıldığı yönündeki iddiaya yönelik olarak SANDISK ürünlerine yönelik teknomarketlerin internet sitelerinde yapılan fiyat araştırmasında da iddia edilen uygulamayı destekleyen sonuca ulaşılmamış, aynı ürünün teknomarketlerde farklı fiyatlardan satışa sunulmakta olduğu görülmüştür.
- (19) Sonuç olarak, inceleme sürecinde elde edilen bilgi ve belgelerin, başvuruda yer alan, SANDISK'in distribütörlerinin pasif satışlarını engellediği iddiasını desteklemediği, bu iddia bağlamında, SANDISK'in 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal niteliği taşıyan bir uygulaması olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.3.3. Münhasırlığa İlişkin İddiaların Değerlendirilmesi

- (20) İnceleme sürecinde elde edilen bilgiler doğrultusunda SANDISK'in teknomarketlerden yapılan satışlarda %(...) civarında pazar payıyla lider olduğu, diğer taraftan Toshiba ve Kingston'in güçlü rakipler olarak pazarda bulunduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, yerinde incelemelerde elde edilen belgelerden, zincir teknomarketlerin hem SANDISK hem de distribütörleri karşısında önemli pazarlık gücüne sahip olduğu görülmektedir.
- (21) Yukarıda yer verilen bilgiler, SANDISK'in hâkim durumda olma ihtimalini zayıflatan unsurlara ilişkin olmakla birlikte, işbu dosya bakımından ilgili ürün pazarı tanımlanmadığı gibi hâkim durum tespitinde de bulunulmamasının, iddiaların SANDISK'in hâkim durumda olduğu varsayımı ile değerlendirilmesinin uygun olacağı kanaatine ulaşılmıştır.
- (22) SANDISK ile Media-Saturn Holding GmbH arasında 2013 yılında küresel seviyede imzalanan sözleşme dışında bir sözleşmeye yerinde inceleme veya bilgi isteme yoluyla ulaşılmamıştır. Anılan sözleşme ise bir münhasırlık hükmü içermemektedir. Yerinde incelemelerde elde edilen pek çok yazışma, SANDISK'in rakip markalı ürünlerle teknomarket bazında rekabet halinde olduğunu göstermektedir. Yerinde incelemelerde elde edilen belgelerden fiili olarak da böyle bir münhasırlığın tesis edilmediği anlaşılmaktadır.

15-28/318-96

- (23) Sonuç olarak, inceleme sürecinde elde edilen bilgi ve belgelerin, başvuruda yer alan, SANDISK'in münhasırlık hükmü içeren sözleşmeler aracılığıyla, zincir teknomarketlere rakip ürünleri satmalarına ilişkin yasaklamalar getirdiği iddiasını desteklemediği, incelemede sözleşmesel veya fiili münhasırlık temelinde ele alınan bu iddia bağlamında, SANDISK'in hâkim durumda olduğu varsayımı altında yapılan değerlendirmede, teşebbüsün 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir hâkim durumun kötüye kullanılması davranışının söz konusu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (24) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmelere göre, 4054 sayılı Kanun'un 4. veya 6. maddesine aykırılık teşkil eden bir husus tespit edilmediğinden, soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (25) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, şikâyetin reddine, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.